

Företagandet i Valdemarsvik

Företagarna är Sveriges största organisation för företagare. Vi driver opinion för att förbättra företagarklimatet och göra det enklare att starta, driva, utveckla och äga företag. Företagarna är medlemsägda, medlemsstyrda och partipolitiskt obundna. Varje vecka söker tusentals företagare upp oss för juridisk rådgivning, anpassade förmåner, event och möten. Vi företräder ca 70 000 företagare, vilket ger oss en stor möjlighet att påverka och driva opinion för ett bättre företagarklimat. Våra medlemmar gör oss till en stark och trovärdig röst i maktens korridorer.

www.foretagarna.se | info@foretagarna.se | 08-406 17 00

Visste du att det finns 1 534 jobb i de små företagen i Valdemarsvik? Och visste du att företagen tillsammans med alla anställda i dessa företag bidrar med 104 miljoner kronor till kommunens skatteintäkter?

Vi har sammanställt den här rapporten för att visa hur det lokala näringslivet ser ut och för att synliggöra småföretagens betydelse för din kommun. En stor majoritet av fakten i denna rapport kommer från Statistiska Centralbyrån (SCB), men vi har också använt statistik från Arbetsförmedlingen, Skatteverket, Bolagsverket och Företagarnas egna undersökningar.

Nästan alla företag vill växa och många vill anställa fler personer. Jobben som skapas i de privata företagen genererar inte bara inkomster till de anställda utan också till allmänheten. Vår förhoppning är att den här rapporten leder till en öppen dialog om det lokala näringslivsklimatet och hur förutsättningar för företagare i kommunen kan förbättras.

Växer småföretagen, växer Valdemarsvik!

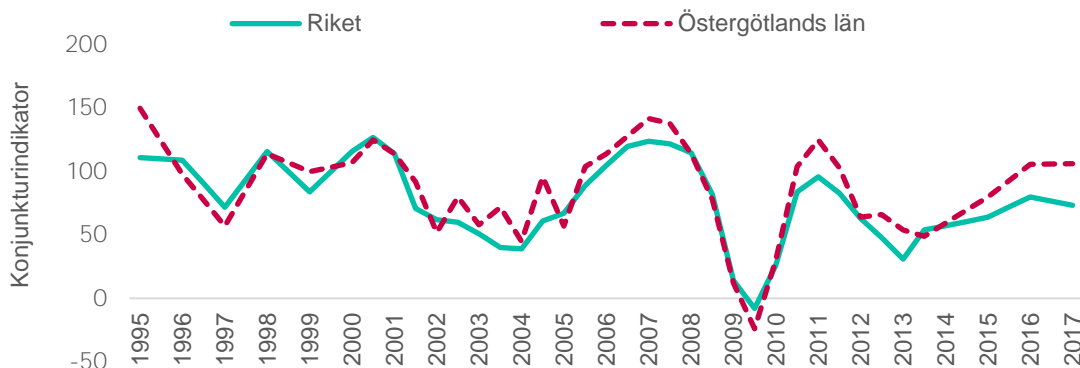
Frida Boklund, Regionchef, Företagarna Östergötland

René Bongard, Statistiker & näringslivsexpert, Företagarna Riks

Hur upplever småföretagare länets konjunkturutveckling?

De senaste två decennierna har konjunkturen i Östergötlands län utvecklats mycket bättre än i riket som helhet. Sedan år 2015 visar länets konjunktur i genomsnitt en mycket starkare utveckling.

Figur 1 - Småföretagskonjunkturindikator 1995-2017

Småföretagsbarometern finns sedan 1985 och är Sveriges största och äldsta konjunkturundersökning som redovisar hur Sveriges småföretag på riks- och länsnivå uppfattar konjunkturen, tillväxtförutsättningarna och deras förväntningar om den närmaste framtiden. Därmed är det företagarnas egna uppfattningar om konjunkturläget som kommer till uttryck i redovisade index för konjunkturen. Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Företagarna, Sparbankernas Riksförbund och Swedbank.

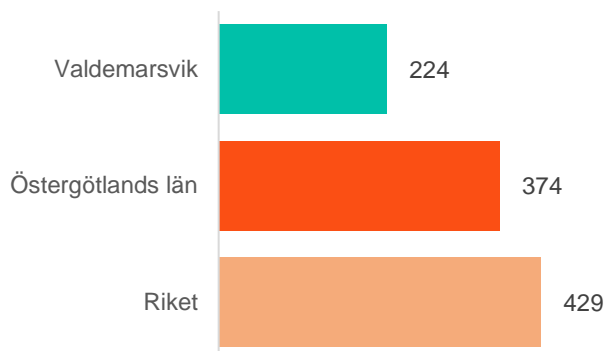
Bruttoregionprodukt (BRP)

Den totala näringsverksamheten i Valdemarsvik motsvarar 1 724 miljoner kronor och det är 1 procent av bruttoregionprodukten (BRP) i Östergötlands län. BRP per invånare i Valdemarsvik ligger på 224 tkr per invånare, jämfört med 374 tkr per invånare i länet och 429 tkr i hela Sverige.

Figur 2 - Andel av BRP, 2015

Figur 3 - BRP per invånare (tkr), 2015

Företagarnas nätverk

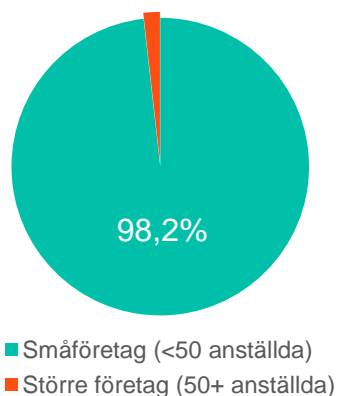
Som medlem i Företagarna kan du ta del av nätverk, inspiration och kunskap. Seminarier, kurser, rapportsläpp, pressträffar, aktiviteter, after works, frukostträffar och mycket mer. Över 100 000 företagare deltar på våra event och aktiviteter varje år - välkommen du också! Vi har 260 olika lokala föreningar. Hitta din förening på www.foretagarna.se

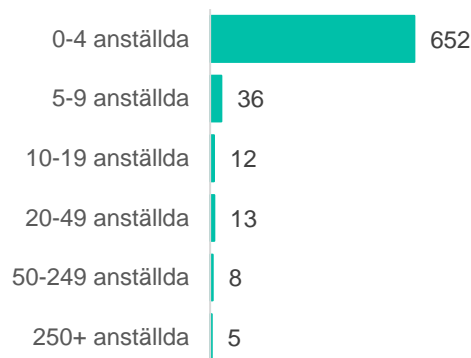
Nästan alla företag är småföretag

I Valdemarsvik finns 726 arbetsställen* som tillhör privata företag. Nio av tio är så kallade mikroföretag och har färre än 10 anställda och hela 98,2 procent har färre än 50 anställda. Småföretagen utgör en stor majoritet av samtliga företag i kommunen. Under 2017 startades dessutom 31 nya företag i Valdemarsvik enligt statistik från Bolagsverket. Bakom varje företag finns en företagare som vill förverkliga sina drömmar och har tagit kontroll över sin egen försörjning.

Figur 4 - Arbetsställen* i små och större företag i Valdemarsvik, 2016

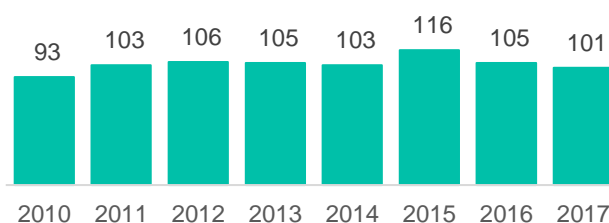

Figur 5 - Arbetsställen efter antal anställda i företag i Valdemarsvik, 2016

Figur 6 - Antal ROT-företag i Valdemarsvik, 2017

Många företag och jobb skapades på grund av införandet av ROT-avdrag. Sedan ROT-avdraget sänktes från 50 procent till 30 procent år 2015 har dock tusentals företag och jobb försvunnit i Sverige. I Valdemarsvik har antalet ROT-företag minskat med 15 de senaste två åren.

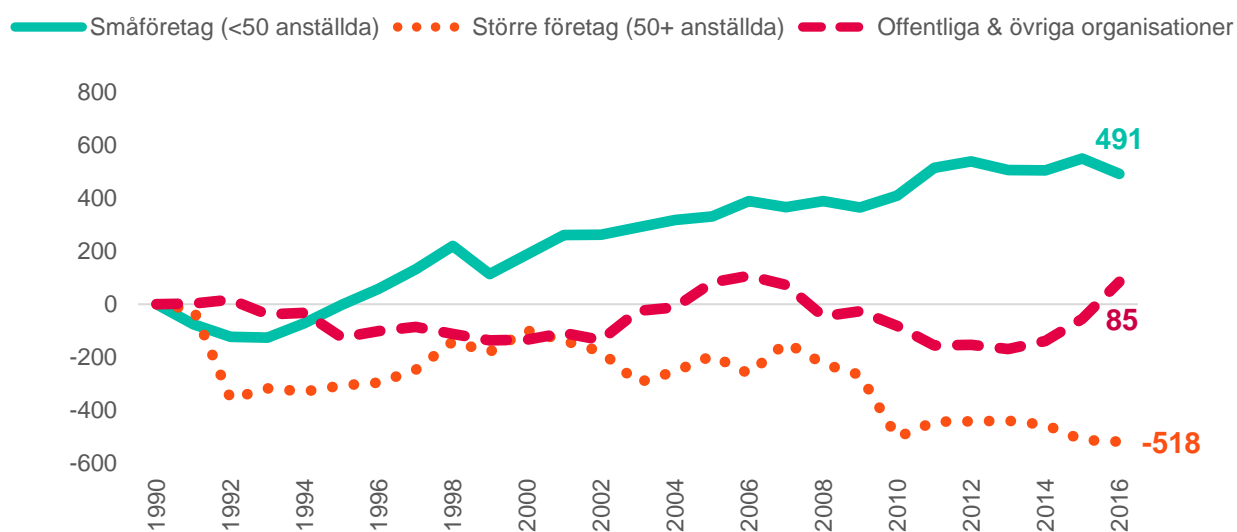
*Not: antalet arbetsställen är större än antalet företag. 99,4 procent av alla företag är småföretag i Sverige, men den statistiken är inte tillgänglig på kommunnivå

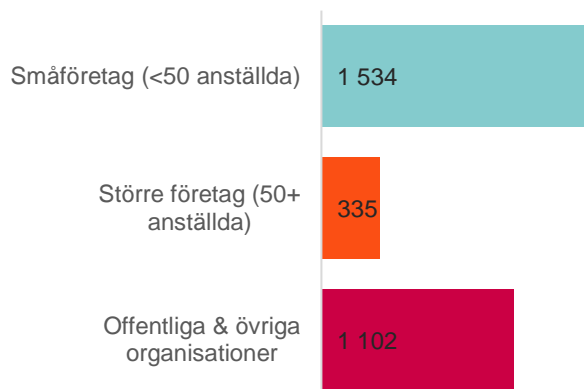
Jobbutvecklingen sedan 1990

Småföretagen skapar 4 av 5 jobb i Sverige. Även i Valdemarsvik skapar småföretagen flest jobb. Totalt har antalet jobb i småföretagen ökat med 491 sedan 1990. I större företag försvann 518 jobb under samma period och den offentliga sektorn har vuxit med 85 jobb. I Östergötlands län skapades 29 500 jobb i småföretagen under perioden 1990-2016 och i hela Sverige handlar det om 837 000 nya jobb!

Figur 7 - Utveckling antal jobb i Valdemarsvik 1990-2016

Figur 8 - Antal jobb per sektor i Valdemarsvik, 2016

1 534

jobb finns i kommunens småföretag. Det är 52 procent av samtliga jobb i kommunen och 82 procent av jobben i privata företag. Sammantaget är småföretagen den största arbetsgivaren i kommunen.

Småföretagens betydelse för välfärden

Figur 9 - Största kommunala "skattebetalaren" per kommun, efter sektor

Småföretagen och deras anställda är den största skattebetalaren i 217 av 290 kommuner (3 av 4). Offentliga sektorn är störst i 59 kommuner och större företag bidrar mest i 13 kommuner.

I Valdemarsvik står småföretagen för den största andelen av de kommunala skatteintäkterna.

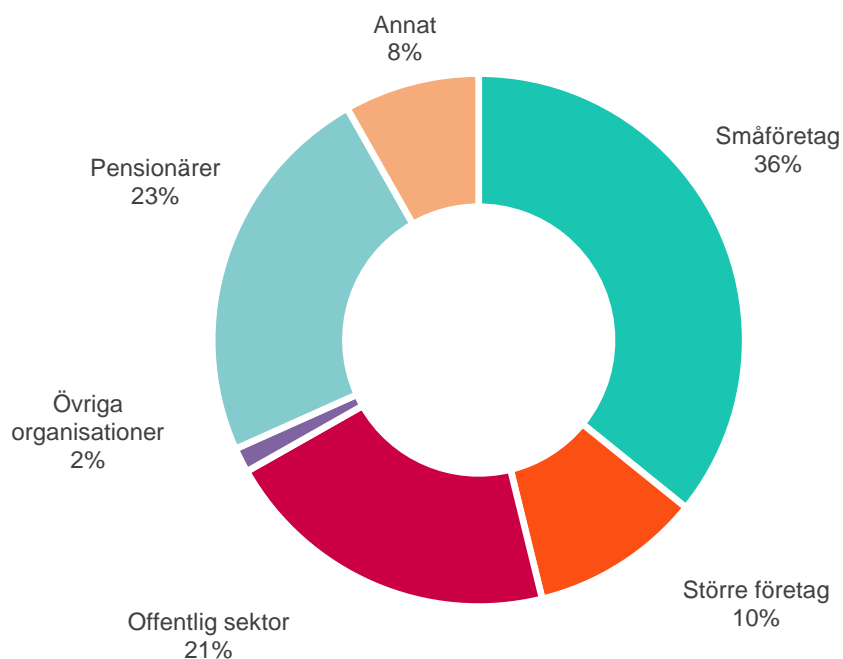
Den totala kommunala skattesatsen i Valdemarsvik är 33,2 procent, varav 10,7 procent till landsting och 22,5 procent till kommunen. Årsintäkterna från den kommunala skattesatsen är 289 miljoner kronor (SCB). 36 procent av skatteintäkterna kommer från småföretag och deras anställda vilket motsvarar:

104 miljoner kronor

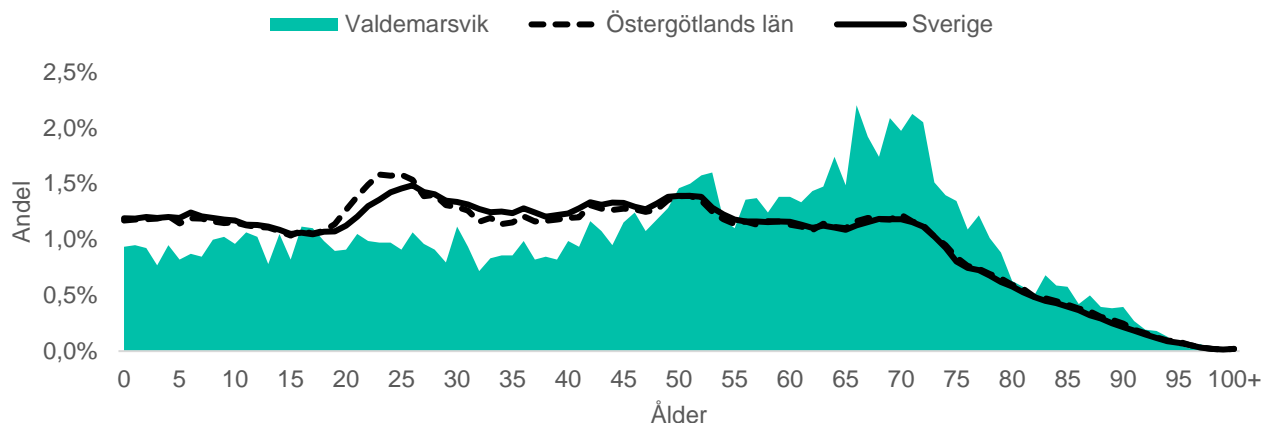
Jobben som skapas i de små företagen genererar inte bara inkomster till de anställda utan också till allmänheten. Kommunerna använder skatteintäkterna för att bygga och underhålla gator, vägar, parkering och parker, underhålla gator, vägar, parkering och parker, för idrotts- och fritidsanläggningar, för skolor, bibliotek, räddningstjänsten, för ekonomiskt bistånd, för miljöinsatser och mycket mer.

Figur 10 - Andel av kommunala skatteintäkter

Befolkningen i Valdemarsvik

Figur 11 - Befolkningsfördelning, 2016

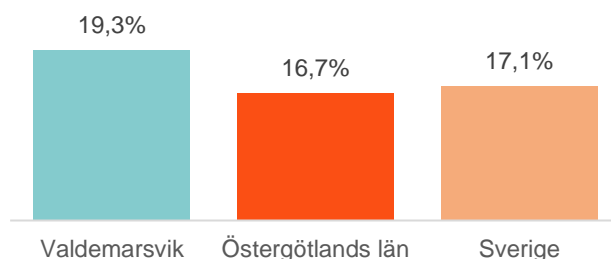

Valdemarsviks befolkning består (år 2016) av 7 809 personer varav 4 262 i arbetsför ålder (16-64 år). 1 154 personer är yngre än 16 år och 2 393 invånare är 65 år eller äldre. 0 personer har passerat 100-års gränsen. Medelåldern i Valdemarsvik är 47,4 år, jämfört med 41,3 år i länet och 41,2 år i riket.

Företagarnas nätverk för unga företagare

Företagarnas unga nätverk ger dig nya kontakter i hela landet, erfarenhetsutbyte och inbjudan till en mängd event och träffar. Som medlem i nätverket kan du ta del av inbjudningar till olika event skapade av och för entreprenörer, mentorprogram, mingelträffar, skidresor, nyhetsbrev och mycket mer! Dessutom kan du ansöka om stipendium, delta i tävlingen Årets Unga Företagare i Sverige och få inbjudan till andra roliga events. Genom Företagarnas kanaler ges du också möjligheten och verktygen att påverka politiken inom du frågar du brinner för.

Figur 12 - Företagsledare, andel 65+ år

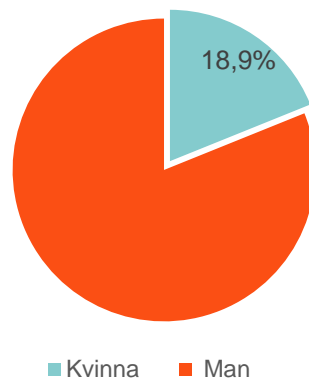
19,3 procent av Valdemarsviks företagsledare är 65 år eller äldre och deras medelålder är 54,8 år. En stor majoritet av företagsledarna anser att det kommer att vara svårt att genomföra ett ägarbyte.

I vår rapport "Ägar- och generationsskifte i svenska företag - överlåtelse eller avslut?" analyserar vi ämnet i detalj och presenterar praktiska råd och policyförslag. Läs mer om det på www.foretagarna.se

Figur 13 - Företagsledare i Valdemarsvik efter kön

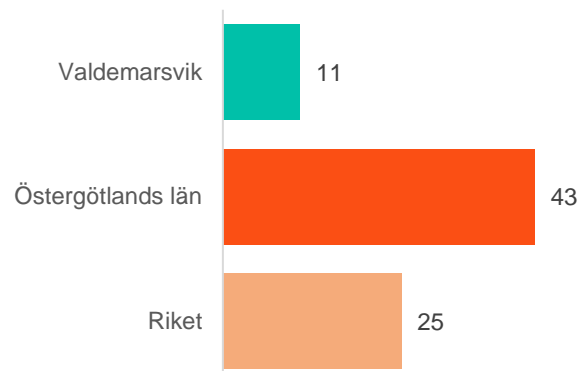

18,9 procent av företagsledare i Valdemarsvik är kvinnor och därmed hamnar kommunen på plats 31 av Sveriges 290 kommuner baserat på andelen kvinnor som företagsledare (plats 1 betyder störst andel kvinnor).

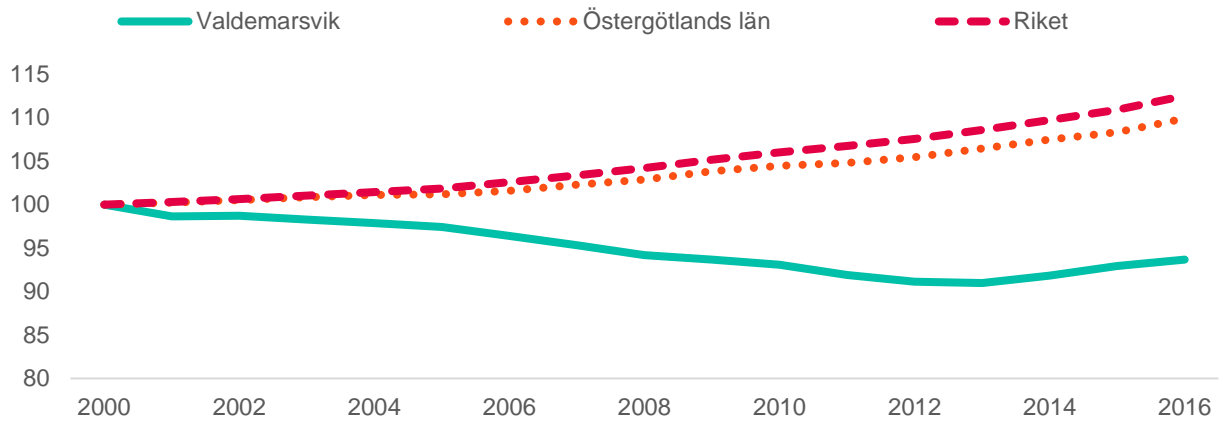
Läs mer i vår rapport "Kvinnors och mäns företagande 2017" på www.foretagarna.se

Figur 14 - Befolkningstäthet (invånare per kvadratkilometer), 2016

Valdemarsviks landareal är 734 kvadratkilometer vilket är 7 procent av länets yta. Befolkningstätheten är 11 invånare per kvadratkilometer. Om vi rangordnar alla 290 kommuner i Sverige efter befolkningstäthet hamnar Valdemarsvik på plats 229.

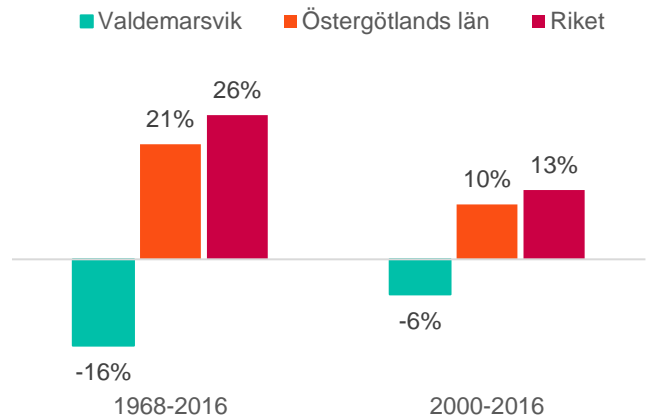

Figur 15 - Befolkningsutveckling 2000-2016, index år 2000 = 100

Figur 16 - Befolkningsutveckling 1968-2016 & 2000-2016

De senaste fem årtiondena har folkmängden i Valdemarsvik minskat med 1 444 personer. Sedan år 2000 har befolkningen i kommunen minskat med 528 personer eller 6,3 procent. Om vi rangordnar befolkningsutvecklingen 2000-2016 för Sveriges 290 kommuner hamnar Valdemarsvik på plats 242 (plats 1 betyder störst befolkningsutveckling). 2015-2016 minskade folkmängden med 59 invånare.

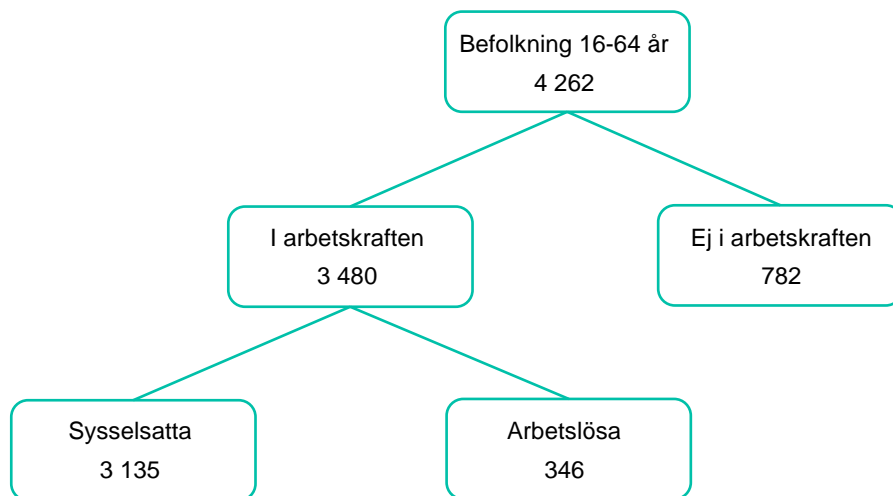

Figur 17 - Befolkningsförändring 2015-2016

Födelseöverskott	-33
Födda	72
Döda	105
Flyttningar	92
inflytt	685
<i>från annan kommun i länet</i>	223
<i>från annat län</i>	169
<i>från annat land</i>	293
utflytt	593
<i>till annan kommun i länet</i>	361
<i>till annat län</i>	215
<i>till annat land</i>	17
Födelseöverskott + flyttningar	59

Arbetsmarknaden i Valdemarsvik

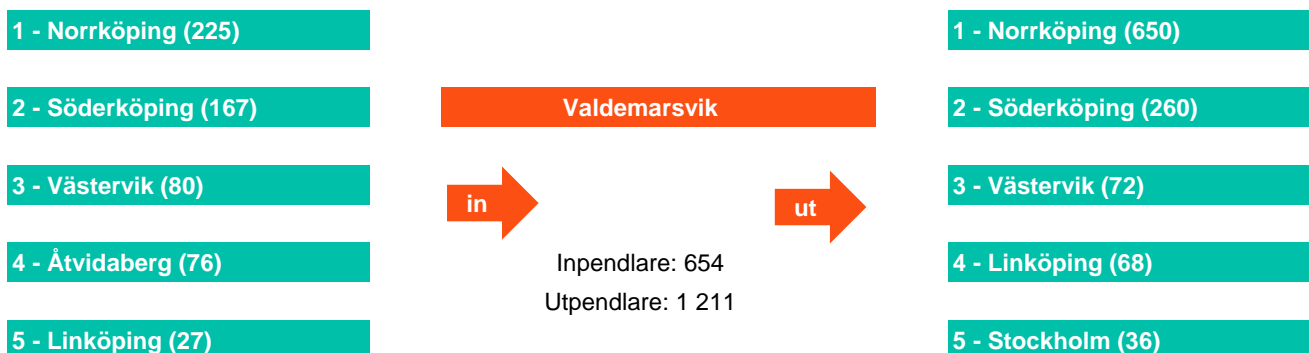
Figur 18 - Schema arbetsmarknaden, 2016

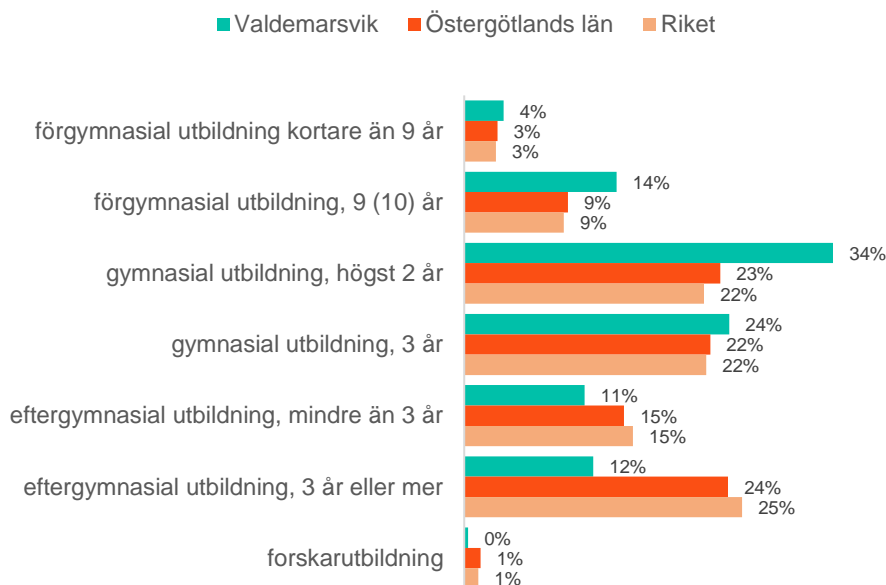
Figur 19 - Nyckeltal arbetsmarknaden, 2016 (2015)

	Valdemarsvik	Östergötlands län	Riket
Sysselsättningsgrad	73,6 %	70,9 %	72,7 %
Andel av befolkningen som är sysselsatt (16-64 år), år 2016	plats 164 av 290		
Arbetslöshet	9,9 %	8,7 %	7,6 %
Andel av arbetskraften som är arbetslös (16-64 år), år 2016	plats 224 av 290		
Andel företagare	14,3 %	7,4 %	8,4 %
Andel av sysselsatta som är företagare (20-64 år), år 2015	plats 10 av 290		

Figur 20 - Pendling från och till kommunen, 2016

Figur 21 - Befolkning 25-64 år efter utbildningsnivå, 2016

Hur utbildade är invånarna i Valdemarsvik?

12 procent av Valdemarsviks invånare är högutbildade (=en utbildning på tre år eller mer efter gymnasiet), jämfört med 26 procent i länet och 27 procent i riket. Andelen lågutbildade (=endast förgymnasial utbildning) i Valdemarsvik ligger på 18 procent, jämfört med 13 procent i länet och 12 procent i Sverige som helhet. Om vi rangordnar kommunerna efter andelen högutbildade minus andelen lågutbildade hamnar Valdemarsvik på plats 257 (plats 1 betyder högst utbildade invånarna).

Företagarna Utbildning

Företagarna erbjuder sina medlemmar bra rabatter på kurser och utbildningar för att du som företagare ska få alla förutsättningar att lyckas med din verksamhet och bli mer framgångsrik. Läs här om våra utbildningar: www.foretagarna.se

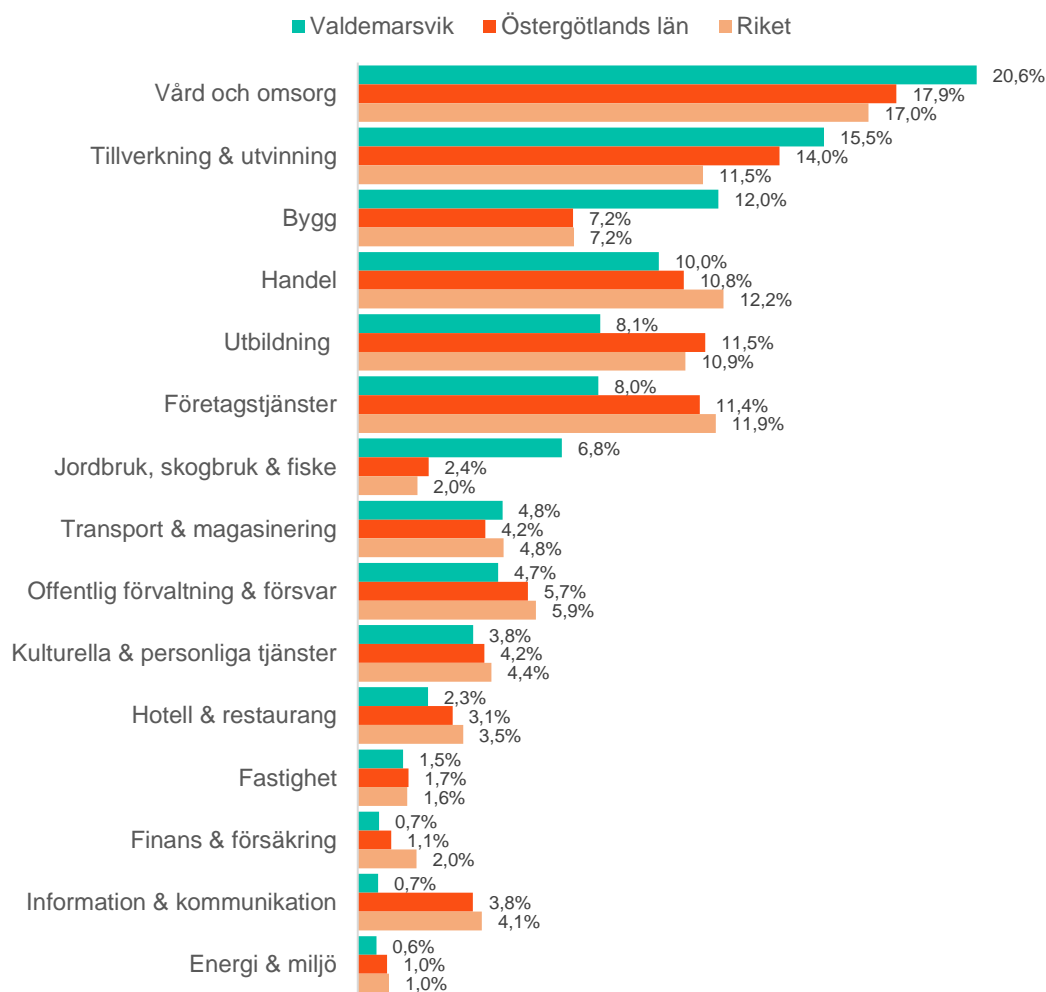

Figur 22 - Vanligaste yrken, 2015

Tio vanligaste yrkena i Valdemarsvik (privata sektor, dagbefolkning, 2015)

1 - butikspersonal (95)	6 - kontorsassistenter & sekreterare (52)
2 - lastbils- & bussförare (93)	7 - skötare, vårdare & personliga assistenter (49)
3 - process- & maskinoperatörer, vid stål- & metallverk (87)	8 - takmontörer, golvläggare & vvs-montörer (44)
4 - snickare, murare & anläggningsarbetare (86)	9 - fordonsmekaniker & reparatörer (39)
5 - smeder & verktygsmakare (86)	10 - banktjänstemän & redovisningsekonomer (34)

Figur 23 - Branschfördelning sysselsatta, 2016

"Vård och omsorg" sysselsätter flest personer i Valdemarsvik. Här jobbar 21 procent av alla som är sysselsatta i kommunen, jämfört med 18 procent i länet och 17 procent i riket. Näst största bransch i Valdemarsvik är "tillverkning & utvinning" där 15 procent jobbar. Tredje största bransch i kommunen är "bygg". Jämfört med riket är branschen "jordbruk, skogbruk & fiske" relativt stor i Valdemarsvik. Däremot är det relativt få människor som är verksamma inom "företagstjänster".

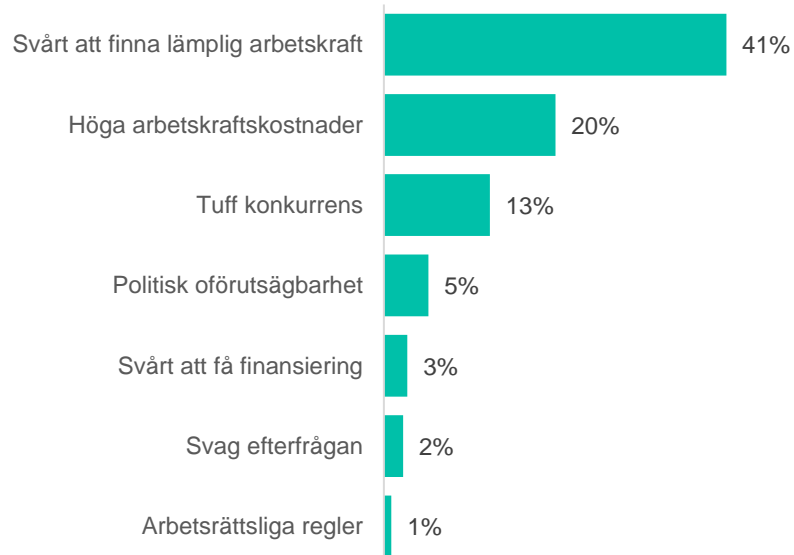
Herfindahl-Hirschman Index (HHI) är ett mått på branschkoncentration och beräknas som summan av kvadraterna av branschandelar. Ett större HHI-värde innebär en större branschkoncentration. Valdemarsvik har ett värde på 11,5 och hamnar på plats 130 av 290. Gnosjö innehar plats 1 och har Sveriges mest koncentrerade branschstruktur.

Tillväxthinder

94 procent av småföretagare i länet vill växa och 75 procent ser goda expansionmöjligheter! Nästan alla företagare upplever dock begränsningar i deras tillväxtmöjligheter. Största tillväxthindret i Östergötlands län är, enligt Småföretagsbarometern, "svårt att finna lämplig arbetskraft". Näst största hinder som företagare upplever är "höga arbetskraftskostnader" och efter det följer "tuff konkurrens".

Figur 24 - Tillväxthinder, 2017

Spara tid och pengar med våra förmåner!

Företagarnas förmåner och tjänster är anpassade för att hjälpa och förenkla livet för våra medlemmar. Juridisk rådgivning ingår i ditt medlemskap. Läs mer om våra förmåner på www.foretagarna.se

Ett bättre företagsklimat

Sverige har idag drygt en miljon företag och ungefär 500 000 företagare. Det motsvarar tio procent av alla sysselsatta i Sverige. Gruppen företagare växer i takt med att arbetslivet och samhället förändras. Varje år startas 70 000 nya företag. Borta är tiden då en anställning varade en hel karriär på ett av Sveriges stora företag. I Sverige har småföretagen svarat för 4 av 5 nya jobb sedan 1990. Fler personer arbetar där än i någon annan kategori av företag eller organisationer. En politik som syftar till högre sysselsättning, tillväxt och utbyggd välfärd måste därför inkludera och uppmuntra till jobb- och värdeskapande i småföretag.

Även om det är relativt enkelt att starta företag i Sverige, är det verkligen inte alltid lätt att få företag att växa och bli framgångsrika. Det finns gott om politiskt beslutade hinder som hämmar företagarnas jobbskapande och välfärdsskapande. Företagarfientliga lagar, skatter och byråkrati kan sätta käppar i hjulet på de mest orimliga sätt eftersom politikerna inte satt sig in i vilka konsekvenser deras beslut får.

Ett bättre företagsklimat betyder fler arbetstillfällen, ökat välstånd och nya varor och tjänster som underlättar vardagen för alla. Företagarna vill främja svenska företags konkurrenskraft och verkar för att lagstiftning och beskattning utformas så att ett fritt näringsliv kan utvecklas. Grundat på marknadsekonomi vill Företagarna slå vakt om enskild äganderätt, näringsfrihet, fri konkurrens och rättssäkerhet.

Företagarnas prioriterade frågor

Genom minskad regelbörda, sänkt skattetryck och tillgång till kompetent arbetskraft kan företag växa. Det innebär fler jobb, ökad tillväxt och välfärd, samt fler människor som förverkligar sin dröm som företagare!

De senaste åren har politiken visat allvarlig okunskap inför företagandets villkor. Sverige behöver en politik som främjar entreprenörskap och företagande, inte motverkar det. Företagare behöver goda och stabila ramvillkor och förutsättningar för företagande i hela landet, oavsett vilka partier som sitter i regeringen. Företagarna står upp för svensk konkurrenskraft, öppenhet och ökad handel med omvärlden.

Fyra frågor är särskilt viktiga för företagsklimatet:

- ∞ Minskad regelbörda för företag
- ∞ Minskad beskattning av företag och företagare
- ∞ Sänkta kostnader för att anställa
- ∞ Förbättrad tillgång till kompetent arbetskraft

Hur kan det lokala näringslivsklimatet förbättras?

Kommunen ansvarar för att driva och utveckla kommunen så att dess invånare och företagare får den kommunala service de behöver för sina liv och för sina verksamheter.

Infrastruktur

Det sker ständigt förbättringar och förändringar av stadskärnor. Nya bostäder, nya stationer och spårdragningar är exempel på infrastrukturprojekt som inverkar på alla som bor, arbetar och driver företag i en region. Både inför och under byggprojekten är dialog med företagare viktigt för att de ska kunna förbereda sig och sin verksamhet på bästa sätt. När projekten budgeteras bör det också inkluderas hur kommunen kan stötta eventuella flyttar av näringsverksamheter till följd av projektet.

Målstyrning för bättre service

Den myndighetsutövande delen av kommunens verksamhet kan inom ramarna för lagar och regelverk drivas med viljan att hjälpa eller med viljan att stjälpa. Ett positivt bemötande främjar entreprenörskap och bidrar till kommunens utveckling. Kommunens tjänstemän bör målstyra mot resultat och kostnadseffektivitet. Företag med ärenden som berör mer än en myndighet ska ha en särskild tjänsteman med ansvar att samordna dessa ärenden.

Tillstånd och avgifter

Tjänstegarantin är ett löfte och en försäkran om att ett ärende ska behandlas inom en given tidsram. Exempelvis kan garantin lova att en bygglovsansökan ska behandlas inom sju dagar.

En företagare som har ansökt om ett tillstånd bör informeras om: (1) att ansökan har kommit in, (2) vem som handlägger ärendet, (3) var och när handläggaren kan nås, (4) hur lång handläggningstiden är och, (5) om ansökan behöver kompletteras och i så fall hur.

Alla kommuner bör införa tjänstegaranti med tydliga riktlinjer för vad som gäller vid olika tillstånd. De avgifter som tas ut för olika tillstånd måste vara transparenta och tydliga. Kommuner bör redovisa vilka kostnader som har varit kopplade till varje tillstånd och specificera detta i fakturaunderlagen.

Sund konkurrens

Många små företag upplever problemen med osund konkurrens från stat, kommuner och landsting som säljer varor och tjänster på öppna marknader. Denna offentliga affärsverksamhet hämmar i många fall lokalt företagande och ekonomisk tillväxt. Det finns förbud mot konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet i konkurrenslagen. Företagarna anser att offentlig sektor måste se över sin verksamhet i ljuset av dessa regler. Vårt främsta fokus är att få till stånd en självsanering och uppmanar kommuner att ta initiativ till detta.

Avgörande är att det finns en kontinuerlig dialog mellan politikerna och det lokala näringslivet!

Källhänvisning och figurbeskrivning

Figur 1 - Småföretagskonjunkturindikator 1995-2017. Källa: Företagarna & Swedbank, Småföretagsbarometer 2017

Figur 2 - Andel av BRP, år 2015. Källa: SCB (Näringsräkenskap)

Figur 3 - BRP per invånare (tkr), år 2015. Källa: SCB (Näringsräkenskap)

Figur 4 - Arbetsställen efter små och större företag, år 2016. Källa: SCB (Företagsregister)

Not: antalet arbetsställen är större än antalet företag. 99,4 procent av alla företag är småföretag i Sverige, men den statistiken är inte tillgänglig på kommunnivå

Figur 5 - Arbetsställen efter antal anställda, år 2016. Källa: SCB (Företagsregister)

Figur 6 - Antal ROT-företag, 2017

Figur 7 - Utveckling antal jobb 1990-2016. Källa: SCB (Företagsregistret) och egna beräkningar Företagarna

Not: Arbetsställen utan anställda räknas som 1 jobb. Sektorn jordbruk, skogsbruk & fiske, samt juridiska former så som bostadsrättsföreningar, kommuner och dödsbon exkluderas

Figur 8 - Antal jobb per sektor, 2016. Källa: SCB (Företagsregistret) och egna beräkningar Företagarna

Figur 9 - Största kommunala "skattebetalaren per kommun", efter sektor. Källa: Företagarna (2017). "Välfärdsskaparna – en analys av småföretagens betydelse för kommunernas skatteintäkter", www.foretagarna.se/politik-paverkan/rapporter/2017/valfardsskaparna/

Figur 10 - Andel av kommunala skatteintäkter, efter sektor. Källa: Företagarna (2017). Välfärdsskaparna – en analys av småföretagens betydelse för kommunernas skatteintäkter, www.foretagarna.se/politik-paverkan/rapporter/2017/valfardsskaparna/

Figur 11 - Befolkningsfördelning, 2016. Källa: SCB (Befolkningsstatistik) och egna beräkningar Företagarna

Figur 12 - Företagsledare, andel 65+ år. Källa: Företagarna (2017). "Ägar- och generationsskifte i svenska företag - överlåtelse eller avslut?", www.foretagarna.se/politik-paverkan/rapporter/2017/agarskifte/

Figur 13 - Företagsledare efter kön. Källa: Företagarna (2017). "Kvinnors och män företagande - en undersökning baserad på 278 000 företag", <https://www.foretagarna.se/politik-paverkan/rapporter/2017/kvinnors-foretagande/>

Figur 14 - Befolkningsstäthet (invånare per kvadratkilometer), 2016. Källa: SCB (Befolkningsstatistik)

Figur 15 - Befolkningsutveckling 2000-2016, index år 2000 = 100. Källa: SCB (Befolkningsstatistik) och egna beräkningar Företagarna

Figur 16 - Befolkningsutveckling 1968-2016 & 2000-2016. Källa: SCB (Befolkningsstatistik) och egna beräkningar Företagarna

Figur 17 - Befolkningsförändring 2015-2016. Källa: SCB (Befolkningsstatistik) och egna beräkningar Företagarna

Figur 18 - schema arbetsmarknaden, 2016. Källa: SCB (RAMS), Arbetsförmedlingen egna beräkningar Företagarna
Not: Statistiken avser nattbefolkningen, 16-64 år

Figur 19 - Nyckeltal arbetsmarknaden, 2016. Källa: SCB (RAMS) & Arbetsförmedlingen och egna beräkningar Företagarna (2017)
Not: Rangordning sysselsättning och andel företagare: plats 1 betyder högst andel; rangordning arbetslöshet: plats 1 betyder lägst andel

Figur 20 - Pendling från och till kommunen, 2016. Källa: SCB (RAMS)

Figur 21 - Befolkning 25-64 år efter utbildningsnivå, 2016. Källa: SCB (Befolkningsstatistik) och egna beräkningar Företagarna

Figur 22 - Vanligaste yrken, 2015. Källa: SCB (Yrkesregistret)

Figur 23 - Branschfördelning sysselsatta, 2016. Källa: SCB (RAMS)

Figur 24 - Tillväxthinder, 2017. Källa: Företagarna & Swedbank, Småföretagsbarometer 2017

Not: Konjunkturindikatorn är en sammanställning av tre olika nyckeltal: sysselsättning, orderingång och omsättning. Läs mer om det på www.foretagarna.se

Häng med i debatten på
Twitter; @foretagarna,
Instagram; @foretagarna,
Linkedin och Facebook!

foretagarna

Kontakt

Företagarna Sverige Service AB, Rådmansgatan 40, 106 67 Stockholm
08 - 406 17 00 | info@foretagarna.se | foretagarna.se